

Марко ТОМИЋ

студент докторских студија Правног факултета
Универзитета у Београду

НОВЕЛЕ ЗАКОНА О СТЕЧАЈУ И УНАПРЕД ПРИПРЕМЉЕНИ ПЛАН РЕОРГАНИЗАЦИЈЕ*

Резиме

Закон о изменама и допунама Закона о стечају (Службени гласник Републике Србије, бр. 88/14) који је ступио на снагу 13. августа 2014 године, донео је бројне новине у домаће стечајно право. Рад се бави новелама које су непосредно или посредно повезане са УППР-ом. Први део рада је посвећен уводним разматрањима о поступку реорганизације. Други део се бави општим напоменама о УППР-у. Трећи део рада је намењен анализи измена и допуна стечајног закона које се тичу УППР-а, и то: начела стечајног поступка везана за УППР, садржине плана реорганизације и рочишта, и најзад, положаја заложних поверилаца у поступку реорганизације. У четвртном делу рада се излаже анализа једне скорошње судске одлуке. На крају, у петом делу се изводи закључак.

Кључне речи: *унапред припремљени план реорганизације, стечај, начела стечаја.*

I Уводна разматрања о реорганизацији

Стечајни поступак, као поступак генералног (општет) извршења над дужником се спроводи реорганизацијом или банкротством. Реорганизација је укупност мера које се предузимају према инсолвентном ду-

* У тексту и фуснотама ће за унапред припремљени план реорганизације бити коришћена скраћеница УППР. За план реорганизације поднет по отварању стечајног поступка ће се користити термин: „обичан” план. Када се разматрају заједничке карактеристике, користити ће се термин план реорганизације. Судска пракса је преузета са електронске базе *Paragraf lex*, програма за аутоматско вођење предмета *MEGA LIBRA*, као и љубазношћу судије Мирослава Николића, председника Одељења судске праксе Привредног апелационог суда, и заменице Одељења судије Татјане Ђурице.

жнику на основу судски закљученог уговора његових поверилаца, ради економског опоравка дужника и исплате дугова.¹ Реорганизацијом стечајног дужника ствара се правна могућност да се предузимањем мера предвиђених планом омогући не само наставак пословања одређеног привредног друштва, већ да се исто оспособи и за стицање прихода.² Дакле, реорганизација у смислу „оздрављења” привредног друштва је претходница или замена за банкротство које значи „смрт” привредног друштва.³ Реорганизација је алтернатива стечају – банкротству, те се стога реорганизацији приступа када су испуњени услови за отварање стечајног поступка.⁴ У наш правни систем је уведена Законом о стечајном поступку из 2004. године. Према позитивном стечајном праву: „Реорганизација се спроводи ако се тиме обезбеђује повољније намирење поверилаца у односу на банкротство, а посебно ако постоје економски оправдани услови за наставак дужниковог пословања”.⁵

Не улазећи у питање правне природе⁶ и деобе плана реорганизације,⁷ можемо констатовати да појам реорганизације садржи два аспекта: материјални и процесни. У материјалном смислу, реорганизација се исказује кроз план реорганизације који представља нови уговор између стечајног дужника и његових поверилаца чија је садржина одређена законом⁸. План мора да садржи барем једну од мера за његову реализацију, које су, такође, алтернативно, *exempli causa* прописане законом.⁹ У про-

1 Гордана Илић-Попов, Небојша Јовановић, Јован Јовановић (уредници), *Приручник за стечајне управнике*, Београд, 2006, 144.

2 Драгиша Слијепчевић, „Правна дејства плана реорганизације на трећа лица“, *Радни материјал са двадесетог саветовања судија привредних судова Републике Србије*, 2012, 7.

3 И реорганизација је стечајни поступак, па је неопходно да се на страни дужника стекне најмање један стечајни разлог.

4 Мирко Васиљевић, *Компанијско право*, 10. издање, Београд, 2015, 520.

5 Закон о стечају, *Службени гласник РС*, бр. 104/09, 99/11 – др.закон, 71/12 – УС, бр. 83/14, чл. 155 ст. 5.

6 М. Васиљевић (2015), 524; Михајло Велимировић, *Стечајно право*, Нови Сад, 2004, 187.

7 Постоје ликвидациони, преносни и санациони план. Вид. Г. Илић-Попов, Н. Јовановић, Ј. Јовановић, 333; Драгиша Слијепчевић, Слободан Спасић, *Коментар Закона о стечајном поступку*, Београд, 2006, 457.

8 Закон о стечају, чл. 156 и чл. 167 ст. 1. „Аутономијом воље учесника поступка реорганизације се могу битно изменити односи стечајног дужника и његових поверилаца, али исто тако и променити власничка структура и спровести статусне промене стечајног дужника.” Д. Слијепчевић (2012), 8.

9 Закон о стечају, чл. 157. „У пракси ће се ипак чешће прибегавати комбинацији низа мера заград пословног оживљавања стечајног дужника.” Г. Илић-Попов, Н. Јовановић, Ј. Јовановић, 341. И данас, као и пре једну деценију, актуелна је примедба: „Репрограмирање дугова је један

цесном смислу, реорганизација се испољава кроз законом утврђена поступања стечајног судије, стечајног дужника и поверилаца (као и привременог стечајног управника, ако је именован) чији је пожељни исход усвајање плана већином гласова свих класа поверилаца који гласају о плану и, најзад, судско потврђивање плана одговарајућим решењем.¹⁰ Суд ће одобрити план само ако је у складу са законом.¹¹ С друге стране, повериоци морају сами да пронађу интерес у плану реорганизације.¹²

Најзад, дејства судски потврђеног плана реорганизације су оно што и оправдава његово постојање. Према позитивном стечајном праву, након доношења решења о потврђивању усвајања плана реорганизације („обичног” и УППР-а), сва потраживања и права поверилаца и других лица и обавезе стечајног дужника се уређују искључиво према условима из плана реорганизације.¹³ Новелама је наглашено да план реорганизације неће почети да се примењује пре дана правноснажности поменутог решења, нити по истеку рока од 15 дана од тог дана.¹⁴ Усвојени план је извршна исправа и сматра се новим уговором за измирење потраживања која су у њему наведена.¹⁵ Дакле, судским потврђивањем плана међусобни правни односи између стечајног дужника и његових поверилаца добијају нову димензију. Значајна особина плана је да обавезује и оне повериоце који за њега нису гласали. Одлука квалификоване већине поверилаца обавезује, дакле, све повериоце

од најчешћих инструмената који се користе у циљу реструктурирања и реорганизације предузећа са финансијском проблемима”. Мило Стевановић, *Приручник за стечајне управнике*, Београд, 2005, 199.

10 Закон о стечају, чл. 158–166.

11 То је наглашено у решењу Привредног апелационог суда – ПАС, Пвж 325/2014 од 25. јуна 2014. године: „Не може се приступити гласању о унапред припремљеном плану реорганизације ако план формално садржи све елементе, али није у складу са законом“.

12 Корисна је поука из решења ПАС Пвж 499/14 од 14. октобра 2014. године: „Стечајни судија није овлашћен да цени да ли је УППР изводљив, нити да ли је економски оправдан. Ово цене сами повериоци”.

13 Закон о стечају, чл. 167 ст. 1.

14 Закон о стечају, чл. 165 ст. 13. Претходна редакција закона је дан почетка примене плана везивала за дан доношења првостепеног судског решења о потврђивању усвојеног плана, што није било у складу са општим правилима о дејству правноснажних судских одлука. Закон о стечају – претходна редакција Закона о стечају, *Службени гласник РС*, бр. 104/09, 99/11 – др.закон, 71/12 – УС, чл. 165 ст. 11.

15 Закон о стечају, чл. 167 ст. 1. И закон који уређује материју извршења познаје усвојени план реорганизације, чије је усвајање потврђено одлуком суда, као извршну исправу. Закон о извршењу и обезбеђењу, *Службени гласник РС*, бр. 31/11, 99/11 – др. закон, 109/13 – одлука УС, 55/14, 139/14, чл. 13 тач. 5.

након што је суд потврдио стечајни план.¹⁶ Уредно извршавање обавеза из плана је у обостраном интересу: стечајни дужник у случају неиспуњења обавеза ризикује могућност индивидуалног извршења (јер је усвојени план извршна исправа), али и могућност отварања стечаја,¹⁷ а за повериоца је од виталног значаја поштовање усвојеног плана, јер мимо рокова и услова измирења утврђених планом он нема могућност остварења потраживања. Отуда повериоцу коме стечајни дужник добровољно не испуњава уредно обавезе по усвојеном плану стоје на располагању два правна пута остварења свог потраживања: покретање поступка извршења на основу извршне исправе и предлог за покретање стечајног поступка према стечајном дужнику.

Посебно је значајно питање положаја поверилаца који нису обухваћени планом у случају „обичног” плана реорганизације. Ту се поставља питање како ће они остварити своја права према стечајном дужнику ако он то не учини добровољно. У теорији је изнет оправдан став да је овим повериоцима за остваривање потраживања потребна правноснажна кондемпнаторна пресуда (пресуда за осуду на чинидбу) према стечајном дужнику, која је у складу са условима плана.¹⁸ Другачије је са УППРОМ (*infra* стр.5).

16 М. Велимировић, 187.

17 Законом о стечају (чл. 11 ст. 2 тач. 4) прописано је да стечајни разлог чини: непоступање по усвојеном плану реорганизације и ако је план реорганизације издејствован на преваран или незаконит начин. Међутим, у овом потоњем случају, стечајни судија ће решењем о отварању стечајног поступка одредити да се стечајни поступак спроводи банкротством стечајног дужника (чл. 173 ст. 3). *A contrario*, ако се само ради о томе да стечајни дужник не поступа по усвојеном плану (тј. не спроводи планом предвиђене мере), примењују се општа правила стечајног поступка, тј. стечајни поступак се (поново) над истим стечајним дужником може спровести или реорганизацијом или банкротством. *Ratio* оваквог разликовања понашања стечајног дужника лежи у томе да превара и незаконито поступање стечајног дужника указују на неспремност стечајног дужника да искрено примењује план, већ му план служи за остварење других циљева, нпр. пролонгирање плаћања обавеза повериоцима без намере да се оне заиста и плате. Поврх тога, истичемо да је: „стечајни поступак који се отвори из наведених разлога нов стечајни поступак и у њему повериоци поново пријављују потраживање“. *Радни материјал са двадесетдругог саветовања судија привредних судова Републике Србије*, питање бр. 83, 2014, 276. Најзад, судска пракса се у решењу Пвж 376/14 од 23. јула 2014. године изјаснила на следећи начин: „Када је над предлагачем решењем истог суда претходно отворен стечајни поступак, потврђено усвајање унапред припремљеног плана реорганизације и обустављен стечајни поступак, нема услова за подношење новог предлога за отварање стечајног поступка са унапред припремљеним планом реорганизације“.

18 „Стога су повериоци потраживања која нису обухваћена планом реорганизације у могућности да принудно намирење остваре само по основу посебне извршне исправе – кондемпнаторне пресуде коју ће издејствовати у парничном поступку против дужника над којим је вођен и окончан по-

II Опште напомене о унапред припремљеном плану реорганизације

Када се план реорганизације поднесе истовремено са предлогом за покретање стечајног поступка, тада он мења назив у УППР и ступају на сцену нова правила поступка. УППР мора да садржи и додатне састојке, поред састојака „обичног” УППР-а, а и поступак по њему је модификован.¹⁹ Подношење предлога за покретање стечајног поступка у складу са УППР-ом је резервисано за стечајног дужника.²⁰ Новеле су установиле један изузетак од овог правила.²¹ У теорији се овакав стечајни поступак назива хибридни.²² Након подношења, стечајни судија је дужан да у кратком року од 3 дана од дана пријема предлога у суду донесе решење о покретању претходног поступка за утврђивање испуњености услова за покретање стечајног поступка у складу са УППР-ом и да истим решењем закаже рочиште за расправљање и гласање о плану. Стечајни судија ће тако поступити под условом да УППР садржи све потребне састојке, да је законит, да нису изостављени значајни повериоци и ако постоји стечајни разлог. У супротном, стечајни судија ће план одбацити (осим ако се ради о отклоњивим или техничким недостацима, када ће наложити његову исправку). Ако је на рочишту УППР успешно изгласан у свим класама поверилаца, стечајни судија ће донети решење о потврђивању усвајања УППР-а. Ипак, УППР производи правно дејство тек од правноснажности овог решења.

У том смислу, правна дејства која план реорганизације чини према повериоцима обухваћеним планом важе и за УППР. Ипак, када се ради о

ступак стечаја усвајањем плана реорганизације.“ Драгиша Слијепчевић, „Примена и неизвршење плана реорганизације”, *Избор судске праксе*, бр. 6/15, 16.

19 Норме резервисане искључиво за УППР су: чл. 156 ст. 4, чл. 159 и 160 Закона о стечају.

20 Закон о стечају, чл. 158 ст. 3.

21 Ако је стечајни дужник са већинском јавном или друштвеним капиталом, у његово име, почев од 4. новембра 2015. године, УППР може да поднесе и Агенција за лиценцирање стечајних управника. Пре наведеног датума, то је било овлашћење Агенције за приватизацију. Вид. Закон о стечају, чл. 158 ст. 1 и Закон о Агенцији за лиценцирање стечајних управника, *Службени гласник РС*, бр. 84/04, 104/09 и 89/15, чл. 3 ст. 1 тач. 6. Ако је ова организација поднела УППР, она не може бити именована за независно стручно лице које ће пратити спровођење плана. Закон о стечају, чл. 158 ст. 2.

22 „Хибридни поступак у Србији, односно унапред припремљени план реорганизације је план који дужник припрема у сарадњи са повериоцима и подноси га истовремено да предлогом за покретање стечајног поступка.“ Бранко Радуловић, „Унапред припремљени планови реорганизације у Републици Србији – упоредно правна и емпиријска анализа“, *Усклађивање пословног права Србије са правом ЕУ* (уредник Вук Радовић), Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2013, 84.

правним дејствима УППР-а на потраживања поверилаца која нису обухваћена планом, ситуација се разликује. Повољност за повериоце по УППР-у је у томе што овај план мора да садржи одредбу којом се одређује да ће потраживање повериоца које није обухваћено одредбама плана о намирењу поверилаца бити намирено на исти начин и под истим условима као потраживања других поверилаца његове класе.²³ Међутим, иако сваки УППР формално садржи ову законску констатацију, постављало питање како ће се она у стварности спровести. Зато је ова *prima facie* јасна одредба захтевала разјашњење у теорији због изналажења начина (правног пута) на који ће такви повериоци остварити своје потраживање према стечајном дужнику. Следом реченог, став је теорије да повериоци чија потраживања нису обухваћена УППР-ом не могу непосредно на основу УППР-а као извршне исправе остварити своје потраживање, већ им је потребна и деклараторна парнична пресуда против стечајног дужника²⁴

III Измене и допуне Закона о стечају које се односе на УППР

1. Измене и допуне које се тичу начела стечајног поступка

а) Начело економичности поступка

Неколико измена и допуна се односи на начело економичности поступка. У теорији се истиче да ово начело значи да су суд и стечајни управник дужни да воде поступак што брже (хитност) и уз што мање трошкове, јер је иначе угрожено намирење тражбина повериоцима, па се смеју стварати само трошкови нужни за њихово намирење.²⁵ Закон нешто другачије третира ово начело и раздваја га на два начела. Тако, у члану 5 Закона о стечају се каже да се стечајни поступак спроводи тако да омогући остваривање највеће могуће вредности имовине стечајног дужника и највећег могућег степена намирења поверилаца у што краћем времену и са што мање трошкова (начело економичности), а у члану 8 Закона о стечају се каже да је стечајни поступак хитан и да у стечајном поступку није дозвољен застој и прекид (начело хитности). Три су најзначајније новине:

23 Закон о стечају, чл. 156 ст. 3 тач. 2.

24 „У том случају се правна дејства унапред припремљеног плана реорганизације могу конституисати и према тим повериоцима само по правноснажној утврђујућој пресуди парничног суда о постојању и висини њихових потраживања према субјекту реорганизације.“ Д. Слијепчевић (2015), 16.

25 Г. Илић-Попов, Н. Јовановић, Ј. Јовановић, 158; „У стечајном поступку нема места развлачењу поступка.“ М. Велимировић, 16.

Прво, сада је довољно да се оглас о покретању претходног поступка за утврђивање испуњености услова за покретање стечајног покретања поступка у складу са унапред припремљеним планом реорганизације објави у једном високотиражном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Србији.²⁶ Према претходном решењу, било је потребно да се наведени оглас објави у три таква листа, што је стварало велике трошкове објављивања огласа, супротно начелу економичности.²⁷ Поред тога, оглас се објављује и у „Службеном гласнику Републике Србије”,²⁸ тако да ће, по нашем мишљењу, јавност, а посебно повериоци који о УППР-у треба да гласају (као и повериоци које предлагач није уврстио у план, како би и они могли да изјаве примедбе на план), бити на одговарајући начин обавештени о покретању претходног стечајног поступка над стечајним дужником. Посебно, у ситуацији када се рочиште за гласање о УППР-у из било ког разлога одлагало,²⁹ објављивање огласа о поновном заказивању овог рочишта у три дневна листа је само непотребно увећавало трошкове стечајног поступка и исцрпљивало положени предујам. Стога ова измена унапређује начело економичности.

Друго, временски је ограничено трајање мере забране извршења и обезбеђења на имовини стечајног дужника. У том смислу, прописано је: „На предлог подносиоца плана стечајни судија у року од пет дана од дана подношења предлога може одредити забрану извршења на обезбеђеној и необезбеђеној имовини стечајног дужника која може да важи најдуже шест месеци и не може се поново одредити у истом поступку”.³⁰ Одређивање мера обезбеђења у овом случају има за сврху спречавање економског рунирања стечајног дужника, јер у претходном стечајном поступку не постоји забрана извршења и намирена на имовини стечајног дужника.³¹ Због тога, све до правноснажности решења о потврђивању усвајања УППР-а (од ког тренутка ће се сва потраживања свих поверилаца стечајног дужника остваривати искључиво у

26 Закон о стечају, чл. 159 ст. 4.

27 Претходна редакција Закона о стечају, чл. 159 ст. 4.

28 Закон о стечају, чл. 159 ст. 4.

29 „Оглас увек мора садржати све податке прописане одредбом чл. 159 ст.6. Закона о стечају, па и онда када се ради о одложеном рочишту.“ Из Решења Пвж 69/15 од 11. марта 2015. године.

30 Закон о стечају, чл. 159 ст. 11.

31 Ова забрана *ex lege* делује од дана отварања стечајног поступка. „Допуштање овакве могућности заправо би урушило основни концепт стечајног поступка и онемогућило остварење његовог основног циља, те отуда стечајни и извршни поступак не могу паралелно да теку“. Г. Илић-Попов, Н. Јовановић, Ј. Јовановић, 234. Ипак, изузетак је начињен у односу на обавезе стечајне масе и трошкова стечајног поступка. Закон о стечају, чл. 93 ст. 1.

складу са УППР-ом)³², постоји неизвесност у погледу очувања имовине стечајног дужника, јер је она изложена могућности „напада“ од стране индивидуалних поверилаца. Стечајни поступак има предност у односу на извршни поступак, ако се истовремено воде према дужнику.³³ Према схватању ПАС-а: „...с обзиром да изричито није прописано да стечајни судија одређује забрану одређивања и спровођења извршења на обезбеђеној и необезбеђеној имовини, забрану треба тумачити уже и сматрати да нема сметњи да се извршење одреди, али да постоји забрана да се исто спроведе”.³⁴ Овај став иде за тим да само одређивање извршења не мења имовинско стање стечајног дужника, што је заправо и сврха законске норме: потребно је сачувати имовину стечајног дужника како би се реорганизација доцније успешно спровела. Како по ранијем решењу није постојало законско ограничење трајања мера обезбеђења у претходном стечајном поступку, већ је одређивање њиховог трајања било препуштено стечајном судији, ова измена унапређује начело економичности, и то у домену хитности поступка.³⁵ Ово начело се поменутом изменом закона унапређује посебно због тога што првостепено решење о потврђивању усвајања УППР-а може бити више пута укинута у току једног истог претходног поступка. Према садашњем решењу, када мера обезбеђења једном престане да важи протеком шест месеци од дана њеног одређења, не може се поново изрећи, без обзира што је претходни стечајни поступак евентуално још увек у току. Овиме се излази у сусрет легитимним интересима поверилаца стечајног дужника који по истеку мера обезбеђења, могу да остваре своја потраживања у поступку извршења. С друге стране, задовољени су и интереси стечајног дужника, јер је његова имовина привремено заштићена од поверилаца у току претходног поступка.

Треће, одређени допринос начелу економичности даје и измена која налаже да је само стечајни дужник који је разврстан као средње или велико правно лице дужан да прибави мишљење надлежне Комисије за заштиту конкуренције и Комисије за контролу државне помоћи.³⁶ По

32 „Једна од последица потврђивања усвојеног плана реорганизације јесте, да повериоци своја потраживања остварују искључиво у складу и према условима из плана реорганизације.“ Младен Николић, „План реорганизације као извршна исправа“, *Право и привреда*, бр. 1–3/2014, 88.

33 Г. Илић-Попов, Н. Јовановић, Ј. Јовановић, 146.

34 *Радни материјал са двадесеттрећег саветовања судија привредних судова Републике Србије*, питање бр. 28, 2015, 162,

35 Претходна редакција Закона о стечају, чл. 159 ст. 9.

36 Закон о стечају, чл. 157 ст. 5; Закон о заштити конкуренције, *Службени гласник РС*, бр. 51/09, 95/13, чл. 20–32; Закон о контроли државне помоћи, *Службени гласник РС*, бр. 51/09, чл. 6. Према чл. 2 тач. 1 овог закона, државна помоћ је сваки стварни или потенцијални јавни рас-

претходној редакцији Закона о стечају, сви су стечајни дужници, без обзира на економску величину, били да дужни да до дана рочишта за разматрање и гласање о плану суду поднесу мишљење Комисије за заштиту конкуренције. Прецизније, само рочиште није могло да буде одржано све док поменути орган не донесе одлуку или пре истека рока предвиђеног Законом о заштити конкуренције.³⁷ Дакле, ова обавеза је теретила и микро и мала правна лица.³⁸ Сада су мала и микро правна лица ослобођена ове обавезе, али је средњим и великим правним лицима наметнута додатна обавеза достављања мишљења Комисије за контролу државне помоћи.

б) Начело јавности и информисаности

Новеле су донеле значајну измену начела јавности и информисаности. Измењен је члан 10 став 3 Закона о стечају који сада гласи: „Огласи, решења и други акти суда, на дан доношења, објављују се на огласној и електронској огласној табли суда, а решења и други акти суда, када је то прописано овим законом, достављају се и одговарајућем регистру ради јавног објављивања на интернет страни тог регистра или на други начин којим се омогућава да јавност буде упозната, уколико тај регистар нема своју интернет страну“. Ова измена повећава обавезе стечајног суда у односу на акте који се објављују на огласној табли, јер је по претходној редакцији овог начела обавеза достављања одређених судских одлука надлежном регистру постојала само када је конкретно законом било предвиђено да се одлука објављује на огласној табли суда.³⁹ С друге стране, оба-

ход или умањено остварење јавног прихода, којим корисник државне помоћи стиче повољнији положај на тржишту у односу на конкуренте, чиме се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту.

37 Претходна редакција Закона о стечају, чл. 157 ст. 3.

38 Закон о рачуноводству, *Службени гласник РС*, бр. 62/2013, чл. 6.

39 Међутим, ово начело није било доследно спроведено у појединачним одредбама. Примера ради, за решење о отварању стечајног поступка је и у претходној редакцији Закона о стечају изричито била прописана обавеза достављања надлежном регистру (иако се ово решење обавезно објављивало на огласној табли суда, па је директном применом начела створена дужност суда да то решење достави надлежном регистру). На другим местима у Закону, на пример, за закључак о листи признатих и оспорених потраживања, решење о главној деоби, решење о завршном рочишту итд., била је прописана обавеза објављивања ових аката на огласној табли суда. ПАС је покушао да отклони ову нејасноћу: „...закључак о листи утврђених и оспорених потраживања објављује се на огласној табли суда а то значи да се у смислу члана 10 став 3 Закона о стечају доставља и Регистру привредних субјеката...јер је то обавеза суда за све огласе, решења и друга акта за које закон прописује објављивање на огласној табли суда“. *Радни материјал са осамнаестог саветовања саветовања судија привредних судова Републике Србије*, питање бр. 7, 2010, 128. Новеле коначно на прецизан начин уређују ову тему.

веза достављања аката надлежном регистру је сведена само на она акта за која је изричито на одговарајућем месту у закону то прописано. Тако, конкретизацију овог начела представља и новоуведена обавеза суда да надлежном регистру достави решење о покретању претходног поступка за испитивање испуњености услова за отварање стечајног поступка у складу са УППР-ом.⁴⁰ Дакле, у поступку по УППР је сада стечајни суд дужан да надлежном регистру достави два документа: решење о покретању претходног стечајног поступка и УППР (са сваком његовом изменом).⁴¹

Такође, истим чланом је уведена још једна дужност суда: „Сви поднесци стечајног управника и учесника у поступку са свим прилозима објављују се, одмах по пријему, на јавном порталу надлежног привредног суда или на други начин којим се омогућава да јавност буде упозната о току стечајног поступка, уз поштовање прописа којима се уређује заштита података о личности“.⁴² Дакле, потребно је да се користе предности савремене електронске технологије у циљу постизања што веће транспарентности стечајног поступка, а што, у крајњом исходу, служи заштити поверилаца. Ипак, ПАС у једном одговору на питање признаје: „У конкретном случају реализација прокламованог решења оствариће се према објективним могућностима суда“.⁴³

2. Измене које се односе на садржину плана реорганизације

Садржина плана реорганизације уопште и, посебно, садржина УППР-а је прописана чланом 156 Закона о стечају. Дакле, елементи које мора да садржи и „обичан“ план реорганизације и УППР-у су унапред задати и недостатак неког од њих би план чинио незаконитим.

а) План реорганизације

1) Три нова елемента

Уведена су још три елемента која план реорганизације мора да садржи.

Најпре, план реорганизације мора да садржи податке о лицима која по основу плана реорганизације постају чланови тог правног лица.⁴⁴

40 Закон о стечају, чл. 159 ст. 2.

41 Сходна примена одредбе чл. 164 ст. 4 Закона о стечају на поступак по УППР-у.

42 Закон о стечају, чл. 10 ст. 4.

43 *Радни материјал са двадесеттрећег саветовања саветовања судија привредних судова Републике Србије*, питање бр. 62, 2015, 128.

44 Закон о стечају, чл. 156 ст. 1 тач. 17.

Како је једна од могућих мера реорганизације и конверзија потраживања у капитал стечајног дужника, то је ново решење коректно са становишта транспарентности плана. Такође и ово решење води унапређењу положаја поверилаца, јер је њима веома битно ко ће заиста бити нови ортак/члан/акционар стечајног дужника, имајући у виду да од остварења мера предвиђених планом зависе њихови интереси.

Даље, потребно је да план садржи и: „податке о лицима која су повезана са стечајним дужником, у смислу овог закона“.⁴⁵ За сада, напомињемо да се режим лица повезаних лица са стечајним дужником по стечајном закону разликује од тог режима који је утврђен законом који уређује привредна друштва.⁴⁶ Ова допуна је значајна због тога што је новелама на битно другачији начин уређен положај повезаних лица у плану реорганизације (*infra* стр. 17).

Најзад, план ће обавезно садржати и: „процену вредности имовине стечајног дужника, не старију од шест месеци пре дана подношења плана реорганизације“.⁴⁷ Ова допуна је значајна због тога што употпуњује податке о стечајном дужнику и о његовом финансијском стању, што ће бити од користи повериоцима при доношењу одлуке о начину гласања.

2) Независно стручно лице

Новела је увела правило да независно стручно лице које надзире спровођење плана не сме бити на било који начин повезано са стечајним дужником.⁴⁸ Ова измена води побољшању положаја поверилаца у току спровођења плана, јер је захтева да лице које се стара о намирењу поверилаца у складу са планом мора да буде непристрасно.

45 Закон о стечају, чл. 156 ст. 1 тач. 18.

46 Закон о стечају, чл. 125 и Закон о привредним друштвима, чл. 62. Занимљиво је да стечајни закон као повезано лице са стечајним дужником посматра и: „лице које је фактички у позицији да врши значајнији утицај на пословање стечајног дужника“. Дакле, закон и фактичке директоре (директоре из сенке – *shadow directors*) сврстава у ову групу. „Уобичајено се у судској и пословној пракси сматра да се у тој позицији налази лице које директно или преко неког другог лица, врши један континуирани утицај и то самостално на управљање одређеним друштвом, било да то чини под окриљем или уместо његових легалних заступника.“ Мирко Васиљевић, *Корпоративно управљање – изабране теме*, Београд, 2014, 202. Отворено је питање како ће стечајне судије утврђивати ову чињеницу у поступцима по УППР-у, с обзиром на ограничену могућност извођења доказа у стечајном поступку.

47 Закон о стечају, чл. 156 ст. 1 тач. 19.

48 Закон о стечају, чл. 156 ст. 2.

б) УППР

1) Изјава већинских поверилаца

Отклоњена је језичка дилема у вези са потписаном изјавом већинских поверилаца. Наиме, по ранијем решењу, било је потребно да стечајни дужник обезбеди: „потписану изјаву већинских поверилаца по вредности потраживања сваке планом предвиђене класе да су сагласни са садржином плана и спремни да гласају за његово усвајање“.⁴⁹ У судској пракси није било спорно да је таква изјава необавезујућа за повериоца, али да је стечајни дужник дужан да приложи ту изјаву уз УППР.⁵⁰ Према новелама, потребно је да стечајни дужник прибави: „потписану изјаву већинских поверилаца по вредности потраживања сваке планом предвиђене класе да су упознати са садржином плана реорганизације и спремни да приступе на рочиште за гласање о плану реорганизације или гласају писаним путем“.⁵¹ Последња редакција ове одредбе не оставља места сумњи да се ради о изјави која само показује спремност поверилаца да ће гласати о плану (писменим путем или на рочишту), али не и да ће гласати за план.

2) Крајњи рок стања пословних књига

Продужен је крајњи рок стања пословних књига стечајног дужника у ванредном извештају ревизора.⁵² Сада је тај рок 90 дана, а раније је био 60 дана.

3. Измене које се односе на рочиште за одлучивање о покретању поступка у складу са УППР-ом

а) Датум одржавања рочишта

ПАС је једном приликом резонувао да: „уколико се поступа на предвиђен начин, рок од 60 дана предвиђен за окончање поступка по предлогу за отварање стечајног поступка у складу са унапред припремље-

49 Претходна редакције Закона о стечају, чл. 156 ст. 3 тач. 2.

50 Решење Пвж 469/14 од 2. октобра 2014. године: „Правилно првостепени суд на основу тога утврђује да с обзиром на пречишћени текст и измену плана у односу на класу Ц поверилаца и повериоци ове класе гласају о плану, а предлагач, стечајни дужник, супротно чл. 156 ст. 3 тач. 2 није доставио потписану изјаву већинских поверилаца класе Ц спремних да гласају, односно сагласних са предложеним планом“. У САД постоји разлика између унапред изгласаних (*prepackaged*) и унапред преговараних планова (*prenegotiated*). Радуловић каже „Ова разлика је битна у контексту Стечајног закона у Србији, где унапред припремљени планови обухватају и оне који су унапред изгласани и оне који су само унапред договорани са дужницима“, Б. Радуловић, 64–65.

51 Закон о стечају, чл. 156 ст. 4 тач. 2.

52 Закон о стечају, чл. 156 ст. 4 тач. 5.

ним планом реорганизације (поступка који обухвата доношење решења о претходном поступку, оглашавање истог, рок за изјављивање примедби, достављање истих стечајном дужнику и рок за његово изјашњење, те одржавање рочишта за разматрање и гласање о предлогу) је рок у коме се све радње могу благовремено предузети⁵³. Међутим, законодавац није сматрао да је рок од 60 дана довољно дуг за окончање поступка УППР-а, тако да се датум одржавања рочишта за гласање више не везује за рок за окончања претходног поступка, већ се везује за дан објављивања огласа у „Службеном гласнику Републике Србије“ и не може бити одржано пре истека рока од 30 дана од тог дана.⁵⁴ Ова измена је можда и одговор на импулсе судске праксе, јер се чак и максимални рок од 60 дана⁵⁵ показивао кратак за окончање претходног стечајног поступка у случају када је првостепено решење бивало укинута.⁵⁶ Такође, ова измена значи и усклађивање са одредбом истог члана којом се даје право свим заинтересованим лицима да ставе примедбе на УППР у року од 15 дана од дана објављивања огласа у „Службеном гласнику Републике Србије“ и којом се намеће дужност предлагачу да на примедбе одговори у даљем року од 8 дана од пријема примедбе у суд.⁵⁷ Најзад, битно је истаћи да је објављивање огласа о покретању претходног поступка у складу са УППР у „Службеном гласнику Републике Србије“ у функцији позивања свих поверилаца на рочиште за гласање.⁵⁸

53 Одговори на питања привредних судова који су утврђени на седници Одељења за привредне спорове Привредног апелационог суда одржаној дана 26.11.2014. и 27.11.2014. године и на седници Одељења за привредне преступе и управно-рачунске спорове одржаној дана 3.12.2014. године, *Судска пракса привредних судова – Билтен*, бр. 4/2014.

54 Закон о стечају, чл. 159 ст. 8.

55 Претходна редакција Закона о стечају, чл. 159 ст. 8: „Претходни поступак из става 1. овог члана траје најмање 30, а највише 45 дана. Стечајни судија може закључком продужити овај рок за највише 15 дана, уколико то захтевају разлози сложености пословања и дужничко поверилачких односа у вези са стечајним дужником или поступање по примедбама из ст. 5. тач. 2 овог члана или поступање стечајног дужника по налогу суда“.

56 „У ситуацији када је решење о усвајању плана укинута, поступак се враћа у ону фазу у којој су учињене повреде поступка или у којој је било других неправилности, па првостепени суд, у складу са упутом из решења другостепеног суда, а у зависности од разлога из кога је решење укинута, спроводи поново све радње неопходне за одржавање рочишта за гласање о предлогу стечајног дужника, у законом прописаним роковима.“ *Радни материјал са двадесетдругог саветовања судија привредних судова Републике Србије*, питање 65, 2014, 257–258.

57 Закон о стечају, чл. 159 ст. 6 тач. 2 и чл. 159 ст. 8.

58 Решење ПАС Пвж 69/15 од 11. марта 2015. године: „Сви повериоци позивају се на једнак начин – огласом, па се објављивањем огласа у складу са законом сматрају уредно позваним. На

*б) Процена висине потраживања поверилаца
за потребе гласања на рочишту*

Измењена је природа процене висине потраживања за потребе гласања коју врши стечајни судија. Стечајни судија више нема могућност дискреционе оцене,⁵⁹ већ ће сада обавезно: „...на захтев заинтересованог лица или по предлогу привременог стечајног управника, извршити процену висине потраживања за потребе гласања“.⁶⁰ Суду је олакшан задатак, јер је императивно одређено: „Процена висине потраживања за потребе гласања врши се преко овлашћеног стручног лица (проценитеља) и не може бити старија од 12 месеци“.⁶¹ Ово питање је дискутовано у судској пракси, која је у једној одлуци подвукла да се на процену висине потраживања за потребе гласања о УППР-у сходно примењује одредба која регулише рочиште за гласање „обичног“ плана реорганизације.⁶² Дакле, новелом су усклађене ове одредбе и стечајни судија је сада увек дужан да изврши процену, било да се ради о захтеву за процену висине потраживања за потребе гласања о УППР-у, било да је реч о оспореном или неиспитаном потраживању у општем режиму плана реорганизације (што се примењује и на УППР).

в) Обавезно достављање новог ванредног извештаја ревизора

У позитивно стечајно право је уведена нова одредба: „Ако од утврђеног датума стања пословних књига у ванредном извештају ревизора из члана 156, став 4, тачка 5 овог закона до датума одржавања рочишта протекне више од девет месеци, стечајни судија ће по службеној дужности наложити привременом стечајном управнику или другом стручном лицу ангажованом у циљу утврђивања тачности података да достави нови ванредни извештај, израђен од стране другог независног ревизора, са стањем на последњи дан месеца који претходи месецу у којем је дат тај

тај начин, супротно жалбеним наводима у потпуности се поштује начело јавности и информисаности прокламовано одредбом члана 10 Закона о стечају“.

59 Претходна редакција Закона о стечају, чл. 160 ст. 2.

60 Закон о стечају, чл. 160 ст. 2.

61 *Ibid.*

62 Решење ПАС Пвж 468/2014 од 8. октобра 2014. године: „Одредом чл. 165 ст. 1 Закона о стечају која се на основу чл. 160 ст. 6 истог закона примењује на УППР је прописано да у случају када је потраживање оспорено или неиспитано стечајни судија ће извршити процену висине потраживања у сврху гласања. На основу јасне и прецизне правне норме у ситуацији када је потраживање поверилаца спорно, стечајни судија је дужан да изврши процену висине спорног потраживања у сврху гласања“.

налог.⁶³ Ипак, у најновијој судској пракси се назирало ово решење, без обзира што претходна редакција закона то није изричито предвиђала.⁶⁴

г) *Посебно правило за процену вероватноће намирења разлучног повериоца из вредност заложене ствари*

Новина у погледу процене вероватноће намирења разлучног повериоца из вредности заложене ствари у уској је вези са питањем формирања класа поверилаца у плану реорганизације. Према позитивном стечајном закону, основно је правило да се потраживања поверилаца деле најмање на класе по основу њихових разлучних права и права приоритета њихових потраживања према исплатним редовима.⁶⁵ Дакле, најмање што предлагач мора да учини је да формира класу разлучних поверилаца и класе поверилаца у складу са исплатним редовима који се примењују у банкрутству (наравно, ако такви повериоци *in concreto* постоје). Поврх тога, постоји могућност да стечајни судија наложи или одобри формирање додатних класа, према критеријуму карактеристика потраживања,⁶⁶ као и из административних разлога.⁶⁷

Судска пракса је дала свој креативни допринос у поимању положаја разлучних поверилаца у зависности од чињеница вредности оптерећене непокретности и редоследа уписа заложног права. Наиме, прави се разлика између суштинских и формалних разлучних поверилаца. У најкраћем, за суштинске разлучне повериоце је изгледно да ће намирити своје потраживање из вредности оптерећене ствари, док за формалне разлучне повериоце, услед недовољне вредности заложене ствари и неповољног реда уписаног заложног права, није вероватно да ће намирити своје потражи-

63 Закон о стечају, чл. 160 ст. 3.

64 Решење ПАС Пвж 468/2014 од 8. октобра 2014. године: „Првобитно поднети УППР је садржао пресек обавеза на дан 31.12.2013. године, који је од стране предлагача мењан. Имајући у виду да жалиоци оспоравају висине унетих потраживања у изгласаном УППР-у, то је изискивало потребу да стечајни судија наложи предлагачу и привременом стечајном управнику, а у циљу ажурирања података да се достави нови ванредни извештај израђен од стране другог независног ревизора са стањем на последњи дан месеца који претходи месецу у којем је издат тај налог“.

65 Закон о стечају, чл. 165 ст. 3.

66 Закон о стечају, чл. 165 ст. 5. У том смислу је размишљање из решења ПАС Пвж 659/14 од 20. јануара 2015. године, у којој се каже да: „...потраживања морају да имају суштинске карактеристике да би се издвојила у посебну класу и да се не могу издвојити у посебну класу на темељу другачијих споразума са појединим повериоцима“.

67 Закон о стечају, чл. 165 ст. 7.

вање на тај начин. У наведеном смислу, у судској пракси је заузет став да је дозвољено формирање више класа различних поверилаца у случају постојања суштинских и формалних различних поверилаца.⁶⁸ Мотив оваквог размишљања лежи у тежњи да се спречи да формални различни повериоци, ако се сврстају у исту класу са суштинским различним повериоцима, стекну значајан проценат гласова и тиме утичу на исход гласања, иако реално немају подлогу за намирење.⁶⁹ Ипак, с обзиром на законску неуређеност ове правне ситуације, у овом домену је владала правна несигурност која је погађала интересе различних поверилаца нижег реда.

Новелама је положај различних поверилаца у поступку реорганизације побољшан (у режиму „обичног” плана и УППР-а). Наиме, стечајни судија је дужан да изврши процену вероватноће намирења њиховог потраживања из оптерећене имовине, а они су сада овлашћени да суду за потребе ове процене доставе процену вредности оптерећене имовине коју је израдио стручни проценитељ.⁷⁰ Такође, ако је именован привремени стечајни управник, стечајни судија има дискреционо право да му наложи да прибави нову процену вредности коју израђује стручни проценитељ (кога овог пута ангажује привремени стечајни управник), али о трошку предлагача плана.⁷¹ Најзад, ако стечајни судија, по оцени свих доказа, оцени да се различни повериоци за одређени износ потраживања не могу намирити из оптерећене имовине, они ће остварити право гласа у оквиру класе потраживања стечајних поверилаца у које је разврстано њихово потраживање.⁷² Ово решење је целисходно и логично, јер различни повериоци у делу потраживања за који се не намире из вредности оптерећене непокретности имају положај необезбеђених поверилаца. На овај начин отпада потреба за разликовањем суштинских и формалних различних поверилаца, из разлога што се више неће формирати посебне класе формалних различних поверилаца, већ ће такви повериоци бити сврставани у класу потраживања стечајних (необезбеђених) поверилаца.

68 Решење ПАС Пвж 298/15 од 17. јуна 2015. године: „...разликујемо различне повериоце који у суштинском смислу имају право на одвојено намирење, јер могу своје потраживање да намире-наплате из вредности заложене ствари, од различних поверилаца који су само то формално, јер своје потраживање не могу намирити из вредности заложене ствари“.

69 Решењем Пвж 467/14 од 10. октобра 2014. године, ПАС је нагласио да: „те (формалне) повериоце (треба) разврстати у подкласу да не би прегласавали суштинске и праве различне повериоце.“ (подвукао М.Т.)

70 Закон о стечају, чл. 165 ст. 4 и 5.

71 Закон о стечају, чл. 165 ст. 5.

72 Закон о стечају, чл. 165 ст. 4.

д) *Нови третман лица повезаних са стечајним дужником*

Лица повезана са стечајним дужником заслужују посебан третман у плану реорганизације. Ово стога што су та лица када се налазе у својству повериоца стечајног дужника боље информисана о његовом пословном и финансијском стању од осталих поверилаца. Зато је и претходна редакција Закона о стечају водила рачуна о овом питању, јер се омогућавало стечајном судији да, у случају када повериоци који су повезана лица са стечајним дужником имају више од 30% потраживања у оквиру једне од класа, формира посебну класу поверилаца који не гласају о плану.⁷³ Новеле су укинуле цензус висине потраживања и сада повезана лица увек чине посебну класу поверилаца која не гласа о плану, без обзира на висину потраживања према стечајном дужнику.⁷⁴ Ова измена знатно олакшава задатак стечајном судији при утврђивању законитости плана, јер је довољно само да се провери да ли је неки поверилац лице повезано са стечајним дужником, а не и да се утврђује висина његовог потраживања у оквиру једне од класа поверилаца.

4. Измене које се тичу заложних поверилаца

Судска пракса потпомогнута теоријом⁷⁵ је изнедрила нову врсту поверилаца у стечајном поступку. Класична је подела поверилаца стечајног дужника на стечајне, разлучне и излучне повериоце.⁷⁶ Сада су у законско рухо „одевени” и заложни повериоци. То су повериоци који су титулари заложног права на стварима стечајног дужника, али немају потраживање према стечајном дужнику, већ према трећем лицу. Дакле, ради се о случају када је на непокретним (хипотека) или покретним стварима (регистравана или ручна залога) стечајног дужника успостављено заложно право у корист заложног повериоца ради обезбеђења потраживања тог повериоца које он има према неком трећем. Другим речима, такви повериоци имају стварно право на туђој ствари – на имовини стечајног дужника, али према њему немају никакво облигационо право. Положај заложних поверилаца је најсличнији положају разлучних поверилаца, али разлика је у томе што разлучни повериоци имају и потраживање према стечајном ду-

73 Претходна редакција Закона о стечају, чл. 165 ст. 5 и 6. О томе се изјаснила и судска пракса у решењу Пвж 499/14 од 14. октобра 2014: „Ова лица не гласају о УППР-у тек уколико се од истих формира посебна класа поверилаца“.

74 Закон о стечају, чл. 165 ст. 7.

75 Марко Радовић, „Положај заложних („хипотекарних”) поверилаца у стечајном поступку”, *Право и привреда*, бр. 4–6/2014, 245–260.

76 М. Васиљевић (2015), 537–539; Г. Илић-Попов, Н. Јовановић, Ј. Јовановић, 165–169.

жнику, а заложни га немају. Таква правна ситуација је изискивала тражење решења у судској пракси за регулисање њиховог положаја.⁷⁷

Према позитивној стечајној регулативи, заложни повериоци су дужни да обавесте суд о постојању свог права чиме стичу својство странке, али не могу да буду бирани у стечајне органе.⁷⁸ Коректно, ради бољег разумевања, заложни повериоци се и негативно дефинишу, јер се каже да они нису стечајни и нису различни повериоци.⁷⁹

Увођење заложних поверилаца у наш стечајни поступак је имало одраза и на поступак реорганизације („обични” и УППР). Наиме, по садашњем решењу њихова права се не могу мењати или умањити планом реорганизације без њихове изричите сагласности.⁸⁰ Поврх тога, наглашено је да заложни повериоци не могу гласати о плану реорганизације, што

77 Пресуда ПАС Пж 6684/13 од 8. априла 2015. године: „...јер само уколико је залога успостављена ради обезбеђења новчаног потраживања које тужилац има према самом туженом, давало би тужиоцу својство различног повериоца, а у супротном, уколико је залога дата ради обезбеђивања потраживања тужиоца према трећим лицима, тужилац би према туженом иступао у својству *заложног повериоца*”. Пресуда ПАС Пж 4864/14 од 28. марта 2015. године: „Поверилац који на непокретности стечајног дужника има уписано заложно право (хипотека) ради обезбеђења новчаног потраживања према другом лицу, није различни, већ *хипотекарни поверилац* који своје право одвојеног намирења остварује обавештењем стечајног управника о том праву, ради учешћа у поступку уновчења и намирења из зложене непокретности”. (подвукао М.Т.). Радовић каже: „Судска пракса, услед законске неуређености овог питања, остала је недоречена, па су ови повериоци називани „заложним, односно хипотекарним повериоцима“. М. Радовић, 248.

78 Закон о стечају, чл. 49 ст. 6. Ајншилер-Поповић објашњава положај заложних поверилаца на следећи начин: „Стога, ако не обавести суд или обавести суд уз непотпуну документацију, заложни поверилац не губи права на приоритетно намирење из средстава добијених продајом заложним правом оптерећене ствари, али знатно отежава свој положај, јер уколико није странка у поступку неће моћи да утиче на даљи ток поступка“. Гордана Ајншилер Поповић, „Појам и положај заложног повериоца”, *Радни материјал са двадесеттрећег саветовања судија привредних судова Републике Србије*, 2015, 15. Дакле, у интересу је заложних поверилаца је да обавесте стечајни суд о постојању свог права, што ће их подстаћи да буду активни у стечајном поступку.

79 Закон о стечају, чл. 49 ст. 6 и 7.

80 Закон о стечају, чл. 157 ст. 3. Ипак, ова одредба је у једној нијанси нејасна јер се каже: „Права заложних поверилаца који нису различни повериоци...“ Поставља се питање, с обзиром на позитивну терминологију, који то заложни повериоци јесу различни повериоци, јер се у матичној одредби о заложним повериоцима они негативно дефинишу у том смислу. Такође, и сама срж увођења заложних поверилаца у наше право је потреба да се они дистанцирају од различних поверилаца и да им се да посебан третман.

је и природно, јер о плану гласају повериоци са потраживањем према стечајном дужнику.⁸¹

IV Једна занимљива судска одлука

За крај, један куриозитет из судске праксе. У нашем стечајном праву важи начело преклузивности, које налаже да су прописани рокови преклузивни, ако стечајним законом није другачије одређено.⁸² Конкретизацију овог начела представља правило да ће стечајни судија одбацити предлог за покретање стечајног поступка у складу са УППР-ом, ако стечајни дужник да у року од осам дана не поступи по налогу суда и не отклони уочене отклонљиве недостатке или техничке грешке.⁸³ Дакле, не оставља се места сумњи да је рок за уређење УППР-а преклузиван и да наступају строге последице уколико се он пропусти. Овакав третман пропуштања предлагача налаже и начело хитности поступка, како се то у теорији истиче.⁸⁴ Ипак, у једној судској одлуци је заузет другачији став: „Рок од 8 дана који оставља стечајни судија предлагачу УППР-а за отклањање недостатака је судијски рок, а то значи да уколико предлагач прекорачи рок у отклањању недостатака, то нема за последицу да се недостатак не може отклонити и у накнадном року, односно не наступа преклузија аутоматски по истеку рока”.⁸⁵

Другом приликом, ПАС је утврдио: „...уколико стечајни дужник у остављеном року не поступи по налогу суда, стечајни судија ће одбацити предлог за покретање стечајног поступка у складу са УППР-ом”.⁸⁶ Дакле, у погледу природе рока за уређење предлога за покретање стечајног поступка у складу са УППР постоји неуједначена пракса. Да ли је то изолован случај или је можда наговештај неке будуће новеле закона која би се односила на ово питање, остаје да се види.

Ипак, *de lege ferenda* размишљање о комотнијем одређивању рока за уређење УППР-а који се оставља стечајном дужнику није без утемеље-

81 Закон о стечају, чл. 157 ст. 4. „Дакле, предложеним планом реорганизације заложни повериоци са потраживањем према трећим лицима не могу бити сврстани ни у једну класу поверилаца.” М. Радовић, 258–259.

82 Закон о стечају, чл. 7 ст. 2.

83 Закон о стечају, чл. 158 ст. 6 и 7.

84 „Начело хитности поступка обавезује стечајни суд да буде ефикасан, да без одлагања заказује рочишта, да брзо доноси решења и друге одлуке. Зато је строг режим рокова за предузимање појединих радњи у поступку (преклузивни рокови).“ М. Велимировић, 16.

85 Решење ПАС Пвж 11/15 од 28. јануара 2015. године.

86 Радни материјал са двадесеттрећег саветовања судија привредних судова Републике Србије, питање 67, 2014.

ња у контексту сврхе поступка реорганизације. Претерано су строге последице које се изражавају у одбацивању предлога за покретање стечајног поступка у складу са УППР-ом у случају да предлагач не отклони недостатке. Наиме, не сме да се изгуби из вида да се поступак реорганизације води како у интересу поверилаца, тако и у интересу стечајног дужника.⁸⁷ Такође, треба подсетити да је самим стечајним законом дата предност реорганизацији у односу на банкротство. Услед тога, не би штетило интересима поверилаца када би се рок за уређење УППР-а поставио као судијски рок, уз законско одређење његовог најкраћег и најдужег трајања. Тако би стечајни судија могао да оцени колико је времена предлагачу потребно да отклони недостатке плана, у зависности од врсте и тежине недостатка. На тај начин би се избегле нежељене ситуације да УППР због недостатка времена за отклањање мањкавости буде одбачен по слову закона по истеку рока. То није ни у чијем интересу.

V Закључак

Пре доношења новела Закона о стечају судска пракса је имала креативну улогу у примени позитивног стечајног права и то је чинила на адекватан начин. Доношењем новела, законски су уобличене творевине судске праксе попут заложних поверилаца, процене вредности намирења различног повериоца и обавезно достављање новог ванредног извештаја ревизора. Добро је када законодавац реагује на сигнале судске праксе, јер се на тај начин доводе у везу законски оквир и реалан живот.

Новеле су својим решењима унапредиле начело економичности и начело информисаности. Похвално је када се води рачуна о начелу економичности, посебно у његовом трошковном аспекту, ако се има у виду незавидан економски положај нашег друштва. Похвално је и то што се јасније одређује домен начела информисаности, јер је транспарентност и добра обавештеност поверилаца од пресудног значаја за поступак у складу са УППР-ом, услед тога што он обавезује и оне повериоце који за њега нису гласали.

Новелама је регулатива УППР-а побољшана и усклађена са стварним стањем и потребама наших привредних субјеката. Створен је проце-

87 „...А органи стечајног дужника именовани од суда, правно-теоријски посматрано, у фази реорганизације делују и даље у интересу акционарског друштва, а ако мере реорганизације не успеју, они делују првенствено у интересу поверилаца тог друштва (који су и сами у стечајном поступку у сукобу интереса, посебно када је више класа поверилаца), с обзиром да се тада мења и његова циљна функција.“ М. Васиљевић (2014), 109.

сни оквир који ће боље одговорити на изазове које носи овај сложени институт. Третман повезаних лица је постављен на адекватан начин, јер нису ретке злоупотребе права у том домену.

На крају, може се закључити да разматране новеле стечајног закона представљају корак напред ка квалитетнијем оквиру стечајног законодавства. Наравно, увек је могуће преиспитивање постојећег стања и пожељно је трагати за новим решењима, па се у том правцу креће *de lege ferenda* размишљање у претходном чланку.

Marko TOMIĆ

PhD student at the Faculty of Law University of Belgrade

NOVELTIES OF INSOLVENCY ACT AND REORGANISATION PLAN PREPARED IN ADVANCE

Summary

The amendments and supplements to the Insolvency Act (Official Gazette of the Republic of Serbia, No 88/14) which are in force since 13th of August 2014 brought numerous novelties to domestic insolvency law. The article deals with novelties that are directly or indirectly linked to a reorganisation plan prepared in advance. First part of the article is dedicated to an introductory considerations on a reorganization proceeding. Second part deals with general information on a reorganisation plan prepared in advance. Third part is designed for analysis of the amendments to the Insolvency Act which are linked to a reorganisation plan prepared in advance, especially about: the principles of insolvency procedure, the content of a reorganisation plan and a hearing, and, finally, the position of lien creditors in reorganization proceeding. In fourth part, we present an analysis of a recent judicial decision. At last, the conclusion is made in fifth part.

Key words: *reorganisation plan prepared in advance, bankruptcy, principles of insolvency.*